

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 68/2026 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen opettajarekisterin perustamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Timo Heinosen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 68/2026 vp:

Onko hallitus valmis toteuttamaan opettajarekisterin tällä hallituskaudella?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Opettajia koskevan tietopohjan vahvistaminen on opetus- ja kulttuuriministeriölle tärkeää. Opettajatilanteen seuranta ja opettajatarpeiden ennakointia tarvitaan muun muassa väestökehityksen sekä alueellisen eriytymisen vuoksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti vuonna 2021 opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevan selvitystyön. Selvityshenkilöiden tehtävänä oli selvittää, mihin käyttötarkoituksiin opettajarekisteri tarvittaisiin, mikä olisi rekisterin kohderyhmä ja millaisia lainsäädäntötarpeita ja tietosuojakysymyksiä opettajarekisterin perustamiseen liittyisi. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää opettajarekisterin toteuttamisvaihtoehtoja ja kustannuksia sekä saada tietoa mahdollisuuksista vastata opettajia koskevan tiedonsaannin tarpeisiin kehittämällä olemassa olevia tiedonkeruun menetelmiä ja tietovarantoja. Selvitys julkistettiin 17.12.2021. Selvityksessä esitetään opettajarekisterin perustamista.

Opetushallituksen opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta laatima opettajarekisterin määrittelyselvitys valmistui keväällä 2023. Siinä selvitettiin opettajarekisterin rakentamisen edellytyksiä ja rajoituksia sekä tarkennettiin opettajarekisterin perustamisen kustannuksia. Raportti kiinnittää huomiota varhaiskasvatus- ja koulutustoimijoiden valmiuksiin tuottaa opettajarekisterissä tarvittavaa tietoa. Tiedon tuottamisen todetaan olevan monimutkaista. Raportissa tunnistetaan tietotarve myös opettajien täydennyskoulutuksen osalta mutta myös haasteet näiden tietojen keräämisessä, erityisesti koska täydennyskoulutusten kirjo on hyvin laaja muodollisesta koulutuksesta epämuodolliseen. Raportin mukaan rekisterin perustaminen ja ylläpito vaativat merkittäviä resursseja. Opettajarekisterin perustamisesta ja käyttöönotosta aiheutuvat kustannukset arvioitiin olevan noin 3 485 000 euroa ja rekisterin perusylläpito jatkuvana palveluna vuosittain arviolta 590 000 euroa. Näiden lisäksi rekisterillä on kustannusvaikutuksia varhaiskasvatus- ja koulutustoimijoille. Selvityksessä esitetään, että tilastollisiin tarpeisiin riittäviä tietoja kelpoisuuksista on

saatavilla olemassa olevista rekistereistä ja suositellaan, että olemassa olevien tietovarantojen ja rekisterien tietoja tulisi hyödyntää mahdollisimman paljon.

Juuri julkaistussa raportissa ”Perusopetuksen oppimistulokset ja mahdollisuuksien tasa-arvo” esitetään kehittämis ehdotuksia koskien perusopetuksen arvioinnin datainfrastruktuuria. Selvityksessä tunnistetaan valtakunnallisen opettajarekisterin tai vastaavan tiedonkeruun puute yhdeksi merkittäväksi rakenteelliseksi puutteeksi kansallisessa datainfrastrukturissa.

Opettajarekisterin perustaminen ei sisälly pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan eikä siihen ole siten varattu rahoitusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää tällä hetkellä mahdollisuutta hyödyntää olemassa olevia rekisteriaineistoja (mm. työssäkäynti- ja paikallishallinnon palkkatilastojen hyödyntäminen) opettajamäärien kansalliseen tilastointiin. Työtä tehdään yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa ja aineiston on määrä valmistua kevään 2026 aikana. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on jatkanut VIRT A-opintotietopalvelun kautta korkeakouluilta kerättävien opettajien kelpoisuuksia tuottavien opintojen suoritustietojen keräämistä ja tiedonkeruun määrittelyjen tarkentamista. Tilastopalvelu Vipusessa on esitetty korkeakouluissa vuodesta 2016 lähtien suoritettuja opettajankelpoisuuksia. Osin tiedot kelpoisuuksista ulottuvat vuotta 2016 kauemmaksi. Kelpoisuustietoja hyödynnetään Tilastokeskuksen tuottamassa opettaja-aineistoissa.

Aineiston valmistumisen jälkeen rekisteriaineistoista saatavan tietopohjan luotettavuutta tarkastellaan mm. suhteessa Tilastokeskuksen toteuttaman Perusopetuksen oppimisen tuki ja katsomusaineet tiedonkeruun (1.11.-31.12.2025) kautta kouluilta saatuihin opettajamääriin. Tiedonkeruun kautta kerättiin koulujen ilmoittamana opettajien määrä sekä kelpoisten erityisopettajien ja erityisluokanopettajien määrä.

Olemassa olevien rekisteriaineistojen käyttämisen hyötynä olisi erityisesti, ettei ylimääräisillä tiedonkeruilla kuormitettaisi opetus- ja koulutustoimijoita. Tilastotieto olisi hyödynnettävissä myös kansainvälisiin tilastotarpeisiin (esim. OECD). Lisäksi säästettäisiin uuden rekisterin kehittämiseen ja ylläpitoon tarvittavat kustannukset. On myös syytä huomioda, että opettajarekisteri ei itsessään ratkaise tiedonsaannin tarpeita, jos ei ole kyvykkyyttä tuottaa siihen yhteismitallisesti luotettavaa tietoa. Tämä on osoittautunut haasteelliseksi, ja sen vuoksi olemassa olevien rekisteriaineistojen pohjalta saatujen tilastojen hyödyntämien on toimivampi polku edetä.

Toimenpiteiden toivotaan mahdollistavan jatkossa paremman opettajatilanteen seurannan ja opettajatarpeiden ennakkoinnin. Lisäksi ne luovat valmiuksia mahdollisen opettajarekisterin asteittaiseen toteuttamiseen tarvittaessa tulevaisuudessa.

Helsingissä 27.3.2026

Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie

VN/7916/2026-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: